

טוריי — אוצר החסידים — ליזבאנזיטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

פקודי

קונטרס ע"ד "בית רביינו שבבבל"

שיחות קודש

מכברך קדושת

אדמו"ר מנחם מענDEL שליט"א

שניאורסאהן

מלובאווישט

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שנים וחמש לבריהה

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו הממידית לעיני בשיר של
כ"ק אדוננו מורהנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטרה מעשרה טפחים ומtower חיים נצחים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמה

מרת ליבא נסא (לידייה) ב"ר אברהם נחמי" ע"ה
פישביין

נפטרה ביום י"ז מנחם-אב ה'תשפ"ד

מרת עדי מלכה ציפורה ב"ר אפרים פישל ע"ה
אפשרטיין

נפטרה ביום כ"ט טבת ה'תשפ"ה

ת. ג. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחת שיחוי

*

ה"י שותף בהפצת "דבר מלכות"

להשיג השיחות, להקדשות ולפרטים נוספים טל.: (718) 753-6844

חוכן לדפוס ע"

יוסף יצחק הלוּי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורהנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתינו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

פתח דבר

- להוצאה הראשונה -

בקשר עם הגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המדרש המרכז'י דלייבאואויטש שלביבאואויטש ("770") - הנקו מוציאים לאור קונטראס בענין "מקdash מעט זה בית רביינו שבבבל", משיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א (בזהדמנויות שונות, ומהם: ש"פ נח תשמ"ג, ש"פ פינחס וכ"ח סיוון תנש"א. ועוד).

מערכת "אוצר החסידים"

כ"פ מ"ח ה'יתשנ"ב (ה'י) תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדיק לכ"ק אדמו"ר שליט"א,
ברוקלין, נ.ג.

עלילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' אברהם יחזקאל ב"ר משה חיים ע"ה קארענבליט
נפטר ביום ח"ג אדר ה'יתנש"א

וזוגתו מרת פיגה ב"ר אהרון ע"ה קארענבליט
נפטרה ש"ק פי שמיני, כ"ד ניסן ה'יתש"פ
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתם שיחי

* *

עלילוי נשמת

השליחה שטערנא שורה ע"ה
בת - יבלחט"א - הרה"ת ר' מנחם מאנס שליט"א נוימן
נפטרה בדמי ימי', בת י"ד שנה, ביום כ"פ אדר א' ה'תשע"א
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י יידי

מרת אסתר ש"ינדל תחיה" ש galob
ומשפחתה שיחיו

ספרוי — אוצר החסידים — לויובאואויטש

קונטרס

בעניין

מקדש מעט
זה בית רביינו שבבבל

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסון

מלויובאואויטש

ויצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.ג.

77 איסטיען פאָרקווי

שנת חמישת אלפים שבע מאות חמישים ושותים לבריאת
ה'י תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדיק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

צילום ה"שער" של הוצאה הראשונה של הקונטרס
(МОQUITON MAGODL HAMOKORI)

"ואהי להם למקדש מעט . . זה בית ריבינו שבבבל"

- עד בית-הכנסת ובית-המדרשה המרכזית דליובאזויטש שבליובאזויטש (נ"ז 770) -

ומעליה יתרה בלבית הכנסת ובבית המדרש שב"ב, בית ריבינו" לגבי שאר בתים כנסיות ובתי מדרשות - כדרשת חז"ל: "מאי דכתיבי אהוב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב, אהוב ה' שערים המשכינין בלהקה יותר מבתי כנסיות המצויינין בהלהקה . . מיום שהרב בית המקדש ובתי מדרשות . . אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הגלות", "דבומן שביהם" ק"י קיימים ה"י שם לשכת הגזות ששם יוצאת הלכה פסוקה ע"פ סנהדרין ועמהם ודאי השכינה שרוי, וככשיו שהרב ביהם"ק אותן ד"ה אמרות של הלהקה . . מקום קבוע שמננו יוצאת הורה לאנשי העיר¹⁰ (ולכן גם התפללה היא במקום זה דוקא¹¹) - שזו עניינו של "בית ריבינו"¹².

ומצד העילי המיחוד דבית הכנסת ובית המדרש שב"ב, בית ריבינו" לגבי שאר בתים כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ה"ה מקדש מעט" העיקרי שנutan הקב"ה לישראל בזמן הגלות תמורה המקדש הגדול שבירושלים.

ב. ויש להבאים ראי' לחילוקי הדורות ב"מקדש מעט" - ממי"ש בהתחלה הסוגיא (עד השרת השכינה בישראל בזמן הגלות) "בכל מקום שגלו שכינה גרים נא בבי כניתא".

א. על הפסוקי "ואהי להם למקדש מעט בארץ אשר באו שם" - שם בחוץ לארץ ("בארכות אשר באו שם"), במקומות ובזמן הגלות, ישנו "מקדש מעט", מעין ודוגמת "המקדש הגדול אשר בירושלים"², "תניין (שני) לבית מקדשא"³ - איתא בגמרא⁴, "אמר רבנן יצחק אלו בתים כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ר"א אמר זה בית ריבינו" שבבבל".

ויש לומר, שר"י ור"א לא פlige, הינו, שגם לדעת ר"א נקראים כל בתים כנסיות ובתי מדרשות שבבבל "מקדש מעט", וגם לדעת ר"י עיר ושלימות העניין ד"מקדש מעט" זוא ב"בית ריבינו": התואר "ריבינו" - הוא ע"ש שמלא תורה לתלמידים, ו"בית ריבינו" (הבית שבו מלמד ריבינו תורה לתלמידיו) - הוא הבית שבו מתכנסים הרב והתלמידים (הבית שבו מתכנסים הרב והתלמידים לתפלה), כיון שהלימוד והתפלה צ"ל בית אחד, כהמשך הסוגיא⁵, "הוא" גרים נא בבי כניתא".

(1) חזקאל יא, טז.

(2) מצו"ד ע"ה⁶.

(3) תרגום יונתן ופרש"י ע"ה⁵.

(4) מגילה כת, א. - ובהמשך הסוגיא דריש על בית כנסיות ובתי מדרשות הפסוק "ה' משון אתה היה לנו בדור ודור", "ההינו גם כשאין בית המקדש קיימים ה"י מעון לנו בבית כנסיות כו'" (חידא⁷ ג' מהרש"א). וראה לקמן ס"ח.

(5) רבי (פרש"י).

(6) ועוד⁸ בברכות ח, א: "לא הוה מצליגנא אלא היכא דגרינסנא". וראה פ"י הר"ף מגילה שם. חר"ג מהרש"א לברכות ומגילה שם. ואכ"מ.

(7) ובת浩ות ה"ה: "לא הוה גרים נא אלא בבי כניתא היכא דמצליגנא".

לזכות

הת' מנחם מענדל שי
לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט,
ביום ז"ק אדר ה'תשפ"ה

ולזכות

אחיוותיו נשמה ברכה, עלי' ולא ואמונה ליבא תחינה
ואחיהם החיל ב"צבאות השם"
נתנאל שלמה ישע' יונה שיחי'

ולזכות הוריהם

הו"ח ר' יהונתן חיים וזוגתו מרת שרה רחל שיחיו
* *

נדפס ע"י זקניהם

הו"ח ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים
* *

לזכות

החיל ב"צבאות השם" שניאור זלמן שי
לרגל יום ההולדת שלו העשيري לאויש"ט,
ביום ז"ק אדר ה'תשפ"ה

ולזכות אחיו ואחיוותיו חייל' צבאות השם" שיחיו
* *

נדפס ע"י הורייהם

הו"ח ר' צבי וזוגתו מרת בלומה שיחיו סאנדבערג
* *

לזכות

החילת ב"צבאות השם" פערל מלכה שותחי
ליום הולדתה השני לאויש"ט,
ביום ט"ז אדר ה'תשפ"ה

ולזכות

אח' ו אחיוות' חייל' צבאות השם
ירחמיאל מנחם, מרדכי שמעון, הענא,
חנה, אהובה רבקה ועליזה שיחיו
*

נדפס ע"י הורייהם

הרה"ת ר' דובער מאיר וזוגתו מרת שירה צפורה שיחיו בערגען

כנסיות ובתי מדרשות שככל העולם שיקבעו בארץ ישראל ובירושלים, מוחבר למقدس, וביחד עם כל בני קבוצי תבל, כמ"ש²⁶, "והבאותים אל הר קדשי ושמחותים בבית תפלאי... כי בית בית תפלה יקרה לכל העמים"¹¹², "נכון יהי" הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונחרנו אליו כל הגוים¹¹³ והלכו עמים רבים¹¹⁴ ואמרו לו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקינו יעקב וירנו מדרכו ונלכה באורתותיו כי מצין תאורה ודבר ה' מירושלים"¹¹⁵, "תורה חדשה מאי תצא"¹¹⁶, תיכף ומיד ממש.

(משיחות ש"פ נח תשמ"ז;
ש"פ פינחס וכ"ח סיוון תנש"א. וכן)

היית לנו בדור ודור", שקיי (גמ) על בתי כנסיות ובתי מדרשות¹⁰⁸, וסומו וחותמו "ויהי נועם ה' אלקינו עליינו גוי" ומעשה ידינו כוננהו", שקיי על השרתת השכינה במשכן (ומקדש)¹⁰⁹.

ויה"ר שעוד לפני הגדלת והרחבה, "בית ריבינו שבבבל", יתגלה וירד מן השמיים מקדש העתיד, "מקדש אדני-כוננו ידיך"¹¹⁰, בית המקדש השלישי והמשולש (שכולל גם המשכן ובית ראשון ובית שני)¹¹¹, שיתגלה תחילתה ב"בית ריבינו שבבבל", שגמ הו"א, "בית מושולש", בית הכנסת (תפליה), בית המדרש (תורה), ובית מעשים טובים (גמilot חסדים), ומשם יחוור לירושלים, ביחד עם כל בתי

(112) ומעין זה גם בסוף זמן הגלות - ש"ב, בית ריבינו שבבבל, "יראה (גמ) לכל העמים", ע"י החסתלות בהפצת הלימוד והקיים דמצאות שנצטו בני נח, כפס"ד הרמב"ם בהל' מלכים ספ"ח.

(113) ישע"ב, ב-יג.

(114) שם נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

(108) כנ"ל העירה 4.

(109) ראה פרש"ע ה"ב, פקודת לט, מג. שמני ט, בג. ועוד.

(110) בשלחו יז, ראה פרש"ע ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(111) ראה זה ג' רכח, א.

השכינה שבשאר בתי כנסיות ובתי מדרשות ("מקום שניך שהיא שורה שם"¹⁹), ויתירה מזה, שישנו מקום מיוחד אחד, יחיד ומיחוד שהוא תמורת המקדש שבירושלים ("המקום אשר יברה ה"²⁰) שבו עיקר השרתת וגילוי השכינה, שכן, לא תימא הכא והכא (בב' כניתשתה דחוץ וביב' כניתשתה דשף ויתיב בנחרדעתא¹⁵, ולא ומניין הכא זומניין הכא¹⁶);

במקומות אחד דוקא. וענין זה מודגש בשמו של המקום, "ב' כניתשתה דשף ויתיב בנחרדעתא" - שהפירוש ד'שף ויתיב²¹ הוא "נסע מקדש וישב שם"²¹, הינו, שגilioי השכינה שהי' במקדש בירושלים (ולא במקומות אחר), נסע וישב במקומות מיוחדות בבל, תמורת המקדש בירושלים²².

ומזה מובן גם בנגוע ל"מקדש מעט" שהמשך הסוגיא - שנוסף על כלות העוני ד'מקדש מעט²³ שבכל "בתיה כנסיות ובתי מדרשות שבבבל", ישנו ה"מקדש מעט" העיקרי תמורת המקדש הגדלן שבירושלים, "בית ריבינו שבבבל", "נסע מקדש וישב שם".

ג. ועוד ועicker - שהמלعلا המוחחת ב"מקדש מעט" ד'בית ריבינו" נמשכת גם ובכיתר שאת וביתר עוז, "כשהן עתידין להגאל", שאו (המשך הסוגיא), "עתידין בתיה כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל":

(19) פרש"ע לעין יעקב שם.

(20) פ' ראה יב, ה. ועוד.

(21) עורך שם (חובא בחד"ג מהרש"א).

(22) ולכן ה"ה גם מקום העיקרי דגilioי התורה, "מקום קבוע שמננו יוצאת הוראה לאנשי העיר", עד ובדוגמת לשכת הגזות שבביהמ"ק. וראה רמב"ן במלחות ספ"ד דכתובות: "עicker תורה מימי גלות בנחרדעתא שם שלגות יכני" ווחරש וטמגר קו".

עמהן, גלו למצרים שכינה עמהן... גלו לבבל שכינה עמהן... בבל היכא אמר אבי בבב' כניתשתה דחוץ¹³ ובב' כניתשתה דשף ויתיב¹⁴ בנחרדעתא¹⁵, ולא תימא הכא וומניין הכא¹⁶: החידוש ב"שכינה עמהן" (גם בಗלוות) הוא - "גילוי השכינה... במקומות מיוחדות כמו במשכן ומקדש"¹⁷, ומדובר בנחרדעתא¹⁸ אלה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, שנקראים "מקדש מעט"¹⁸, כהmesh הסוגיא.

ועפ"ז ייל, שבmeshך דברי הגمراה, "בבל היכא... בבב' כניתשתה דחוץ וביב' כניתשתה דשף ויתיב בנחרדעתא" (בתיה כנסת מיזחדים בבל), מודבר אודות גilioי שכינה באופן נعلا יודת מגilioi

(13) כניתשתה דחוץ קרובה לבית המדרש של עוזרא הסופר למטה מנחרדעת (ערוך ערך ש').

(14) (שם מקום) ובנהה יכני' וסיעתו מאבנים ועפר שהביאו עמהן בഗלוותם לקיים מה שנאמר כי רצוי עבדך את אבני' ואת עפרה יחוננו" (פרש"י ובעין יעקב). ובפרש"ד ר' חד, ב: "מקום זה, ושפורטין שררב תזרור ובבנה, תמיד התחה שכינה צוין" שם, יכני' וגולתו בנאחו שנשו עמהם מאבני ירושלים, עליהם נאמר כי רצוי עבדך את אבני". ובעורך שם: "יסודה מאבנים ועפר דאיתיא בהדיינו מבית החקדש... וקירות הש' יתיב, כלומר, שנסע מקדש וישב שם".

(15) ובעורך שם: "רב אמר ב.bninita דחוץ ושמואל אמר ב.bninita דשף ויתיב בנחרדעתא".

(16) היבואר עד הקבלה - ראה לקוטי לוי"צ להז"ג ע' רב.

(17) חד"ג מהרש"א שם. - ומוסיף ש"בגירסת הע"י מיתרי נמי גלו לעילם שכינה עמהן שאמור ושמאי כסאי בעילם, דהינו מקום מיוחד לגilioי שכינה".

(18) ונקראים גם "משכנות" - "אוחב ה' גוי משכנות יעקב", "דריש משכנות בתיה כנסיות ובתי מדרשות שם במשכן שכינה שרווי' בהם בಗלוות" (ברוכת שם ובחד"ג מהרש"א).

יחדיו כל מקומות של בתי כנסיות שהיו בעוה"ז", "נמצא עתה בגלות . . בית הכנסת הר' הוא מקום המקדש גוףיו דלעתית"²⁴.
ויש לומר, שהיבור הבתי כנסיות שבכל ארץ העמים ("מקדש מעט") בבית המקדש דלעתית היה בהתאם ולפ"עך תילוקי הדרגות שבוניהם - שבתי כנסיות המוחדים שיש בהם מעלה יתרה לגבי שאר בתי כנסיות כמו "בי כנסיתה הדודל ובו כנסיטה דשף ויתיב מקדש הדודל שבבבל" (*היו קודמים בחיבור לבית המקדש, שהיה מוחברים ממש לבית המקדש (ונגעים ודברים בו לא הפסיק בינוים)*²⁵, ועל ידם ובאמצעותם היו מחוברים לבית המקדש כל שאר בתי כנסיות שבארץ העמים).

ד. ויתירה מזה יש לומר - שהמקדש דלעתית (*ש"בנוי ומשוכל גלה ויבוא מן השמיים*)²⁶ يتגלת תחילה בה מקומם "שנסע מקדש וישב שם" בזמנ הגלות (*"בית ריבינו שבבבל"*), ושם יועתק למקוםו בירושלים:

השרותת וגליי השכינה בה, מקדש מעט" העיקרי שבבבל (*"שנסע מקדש וישב שם"*) היא גם *"כשהן נגאלין"* - כנראה בה משך הסוגיא, שכן כשהן נגאלין שכינה עמהן, שנאמר²⁷ ושב' האלקיך את שבותך, והשיב לא נאמר אלא למד שקהב"ה שב עמהן (*"את שבותך"* כמו עם שבותך²⁸) מבין

(27) עד ובודגת לשכת הגוית (מקומות מושבם של הסנהדרין) שבביהמ"ק - שתשים סנהדרין "אצל המזבח" (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו. מכילתא ס"ט פ"ט). ועוד.

(28) פרש"י ותוס' סוכה מא, טע"א. ועוד. נצבים ל. ג.

(29) חדא"ג מהרש"א שם. תניא אה"ת ספ"ו.

הרשאות השכינה בכל מקום שגלו ישראל ע"י ה, מקדש מעט" ש, "בארכות אשר באו שם" (מעין ודוגמת השראות השכינה במקדש שבירושלים) אינה אלא במנון הgalot, אבל לאחריו ש, "עתידיין להgalot"²³, "תחזור גilioi שכינה לירושלים ולא תשאר שם במקומות שללו ישראל כבר²⁴, הינו, שלא תהי' השראות השכינה במקומות בחוץ הארץ שעליו עמד ה"מקדש מעט"²⁵, כיוון שה, "מקדש מעט" יערק מקום זה ויקבע בארץ ישראל, במקדש הדודל שבבבל" (*היו אמרו במדרשו לעתיד לבוא יהי' ביהמ"ק גודל כירושלים שבואה זו . . לפ' שבבנויים הבני' לעתיד יהי' חורבה לה למקדש ייחדו כל מקומות של בתי כנסיות שהיו בעוה"ז*²⁴).
וכmoromo גם בפטוק²⁶, והבאותים אל הר קדשי ושמחותם בבית תפלי גוי יקרא לכל העמים" - ש, בית תפלי" שנאמר שקיים על בית המקדש דלעתית, "בעוה"ז בגלות הוא יקרא לכל העמים דהינו בתה כנסיות שבכל ארץ העמים שייקבעו לעתיד בא"י מוחobar לבית המקדש"²⁴.

ועפי' ניתוסף עוד יותר בגודל המעלת ד"מקדש מעט" - דכיוון ש, "בירושלים הבני'" לעתיד יהי' חורבה לה למקדש

(23) "מגמות אדום, אבל שנגאלין כבר מגמות בבבל, נשארה גilioi שכינה שם. דהא בזמנ אבוי שהי' כמה מאות שנים אחר שנגאלין מכבול ועדין נשארה גilioi השכינה שם בבבב"נ" (חדא"ג מהרש"א שם).

(24) חדא"ג מהרש"א שם.

(25) ולכן, "בת כנסיות שבבבל על תנאי זה עשוין", "כsharp .. מהני התנאי . . לאותן שבבבל .. شهرיה לעת בא גואל במרחה בימיינו תפצע קדושתין" (תוד"ה בתי כנסיות - מגילות כת, ריש ע"ב).
(26) ישע' נו, ז.

(תר"ם - תש"י), ונעשה צורך והכרה להגדיל ולחרחבו בעשור החדש ע"י בית ריבינו²⁶, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, "פרצת" (בגימטריה 770), כמו בניית בית חדש²⁷.
ועפ' האמור לעיל ע"ד גודל העילי ד'בית ריבינו שבבבל" - ש, "נסע מקדש ישב שם", והוא מקום המקדש גופי" דלעתית", ועד שבו يتגלת מקדש העתיד ומשם יחוור לירושלים - מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממון²⁸ (וכל המרכה הרי זהמושבה) בכנותית, "בית ריבינו שבבבל", כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

והזמן גראם - בשנת הצד"ק - כמודגש בתהלים מזמור צדי"ק²⁹ (השיך לשנה זו³⁰) שהתחלתו, "ה' מעון אתה

(202) לחוק את הבניין ולהגביהו . . שנאמר (תש"י - תש"ב), באופן ד'נתן ה' לכט ולורם את בית אלקין" (רmb"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"א - בנוגע לביהמ"ק. ועד"ז בנוגע לbijen"ס וביהמ"ק - ראה רmb"ם הל' תפלה פ"א ה"ב).
(203) נוסף על הרחבותו (וכמ"פ) במסך השנים שלפנ"ג.

(204) ועד להנחת אבן פינה*.

(205) ע"ד ובודגת בית המקדש - ש, הכל חיין לבנות ולסעד בעצמן ובמונם כו'" (רmb"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ב).

(206) לאחר סיום וחותם מזמור פ"ט: "אשר ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך)).

(207) ע"פ המנהג המקובל מהဟב"ש לומר המזמור תהלים המכווון למספר שנותיו (ראה אגדות קדושים אדרמו"ר מהוריינ"ז ע' נג).

(* בערך ד' אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת בגין פינה להגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המקדש דילובאונויטש שבירושלים, במעמד כ"ק אדרוי' שרליטס"א, שהנזה האבן פינה בידו החק' (ראה השיחה שנארהה במנעד זה. וראה גם שיחות ליל הוושיר תשמ"ט). המו"ל.

עובדתו בעשור החדש ע"י כדור התהוו (*מהבית שמספרו שבע מאות ושביעים*), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאהז ע"י דור השבעון, "כל השבעון חביבין"³² - שע"ז נעשית הלימוט דמעשינו ועובדתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארץ שבעולם, ותיקףomid יוסיף אדני' שנית ידו גוי ואסף נדהי' ישראל גוי", ע"ז ש, פרצת (בגימטריא שבע מאות ושביעים) עילך פרץ", עליה הפרוץ לפנייהם".
ת. ובכל זה ניתוסף הדגשת יתרה בתקופה אחרתה:

העבודה דהמצת התורה והיהדות והמעינות חוצה מ, "בית ריבינו" (ב"770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחריו (עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלייא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י) - תש"ב), באופן ד'נתן ה' לכט פ"א ה"א - בנוגע לביהמ"ק. ועד"ז בנוגע לbijen"ס וביהמ"ק - ראה רmb"ם הל' תפלה פ"א ה"ב).
שלכל פיות פונים בו", יותר מובל שנים (תש"ש - תש"ג), "עד עולם"³³.

ועניין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני פ"א ה"ב). שכאים ל, "בית ריבינו", ברוב עם הדרת מלך³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך)).

(207) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה"שיות בתהלו. ובארוכה - ד"ה וה תש"א (סה"מ באתי לגני ח"א ע' כת ואילך).

(208) טבוא כת, ג.
(209) שמואלי-א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קוישין טו, א. מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.
(210) משליך, כה.

(211) ראה גיטין סב, טע"א. וזה רנג, ב - ברע"מ.

(עشر פעמים עשר), שבע מאות, ועד לציורף שנייהם יחד, שבע מאות ושבעים.

והענין זהה:

מספר שבע קשור עם מציאות העולם, שנברא בשבועה ימים, שבעת ימי הבניין (שבע מודות)³⁶, וקשרו גם עם בירור העולם ע"י עבודתם של ישראל, שנחאלים לי' סוגים, ז' מדרגות בעבודת ה' (שבע מודות), שבעת קני המנוחה³⁷. ועפ"ז, השלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) מורה על שלימות ע"י עבודתם של ישראל בבירור העולם ע"י מעשינו ועבדותינו כל זמן משך הגלות, שאו נגאלים³⁸ מן הגלות וחזרים ובאים לאرض ישראל.

ובלשון הכתוב שבו נרמו הקשר והשייכות דשו הראשון של ריבינו להגולה - "בום ההוא יוסף אדני" שנית ידו לקנות את אשר ישר מאשר וממצרים ומفترוס ומכוש ומעילם ומשנער ומהמת גו", גאותם של כל בניי משבעת הארץות, ומוסיף בכתוב "ומאיי הים", שקי עלי חצי כדור התהנתן, אשר, בעליית התהנתן ביוטר, מתעלמים במילא שאר הארץות שלמעלה מןנו, כל שבעת הארץות, כוללות העולם. ויש לומר, שבשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמות גם שלימות עבדתו של ריבינו משך כל ימי חייו, שבע עשריות³⁹ שנים, שבעים שנה

(93) ראה שות' הרשב"א ח"א ס"ט. ועוד.

(94) ראה לקו"ת ר"פ בתעלותך. ובכ"מ.

(95) להעיר, שגולה שיכת לשבעי -

"גולה שבשביעית .. שעמידין ליגאל שבשביעית" (מגילा י, ב).

(96) כולל גם השלים דמאות שהרי עבדתו הייתה בתכלית השלים דב' בן מהא כאלו מות וובר ובטל מן העולם (ההעלם) (אבות ס"ה) - שכל עשר כולל מעשר (שבע מאות).

אשר יקרוו ל"בית ריבינו" בפי כל ישראל, "770"⁴⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד'פרצת", ע"ש, "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגביה"⁴¹, שרומו שמיית זה אורה ויצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גזה,iscal ד' רוחות העולם מתעלמים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארץות"), כולל ובמיוחדiscal בת כנסיות ובתי מדשות שככל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש⁴², בגאולה האמיתית והשלמה ע"י מישיח צדנו, עליו נאמר⁴³, "פרצת עלייך פרץ", ודרשו חז"ל⁴⁴, "זה מישיח, שנארמו" עליה הפורץ לפניהם⁴⁵.

ויש לקשר ב' הענינים - הרמו בתוכו המספר שבע מאות ושבעים ("בית ריבינו ריבינו") עם שמו (הראשון) של ריבינו המרומו בפסוק "יוסף אדני" שנית ידו וגוי:

המספר שבע מאות ושבעים מורה על השלימות דמספר שבע - שבע כפיiscal כלול מעשר (מספר השלם), שבעים, ויתירה מזוה, כפיiscal אי' כולל ממאה

(86) הן בלשון הקודש - שבע מאות שבעים, הן באידיש - זיין זיבעיציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) - "סבעון סעונטיון".

(87) ויצא כה, יד.

(88) ויש לומר, שהו"ע פריצת גדר דביה המקדש, ע"ר ובדוגמה (ובמכ"ש וק"ו) מההפריצת גדר ירושלים כולה, כמו' (וכרי' ב, ח), "פרוץ תשב רישולים"*.

(89) ושב לה, כת.

(90) אגדת בראשית ספ"ג, וראה ב"ר ספ"ה ובפרש"ן.

(91) מיכה ב, ג.

(92) ולהעיר, ש"ב"ת משיח" בגימטריא פרצת" (770). ודוק.

(*) וביחס זה - "אני אהיה לך גור חומת אש גו" (שם, ט).

משיח בודאי"⁴⁵, הינו, שבחיותו בגלות (שם יושב⁴⁶ ומתיין ומצוה לגאל את בניי ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט)⁴⁷ שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים⁴⁸ (כמו "בֵּן-כְּנִיסְתָּא דְשֶׁפֶת וִתְּבִיבָה", "שנשע מקדש כבנ"ה תחילתה שם, ושלש ישב⁴⁹ (עם כבנ"ה ובן"י) לירושלים).

הקב"ה והבנ"י) בביור העילי. ויש להוסיף בביור העילי ד'בית ריבינו שבבבל" - שמלתו לגבי

הgaliot", כמובן, גם ברגע האחרון דהארון דהגלות נמצאת השכינה בהמקומ שגלו ירושל, "שנשע מקדש וישב שם", וממש שב הקב"ה עם כל בנ"י להמקדש שבירושלים לחשורת ולגלות בו שכינוינו לעולם ועד.

וכיוון ש"הקב"ה שב עמהן מבין הgaliot", מה"מקדש מעט" ("בית ריבינו שבבבל") "שנשע מקדש וישב שם", נמצא, שבמקום זה מתחילה ונעשה גאותה השכינה, התגלותה בכל התקופה והשלימות (לא רק באופן ד"מקדש העתיק). מעת", שהו"ע מקדש העתיק.

בסוגנון אחר: כשם ששיבת השכינה היא מהמקום שמצאת בגלות, כך שיבת מקדש העתיק (שעניבו השרת וגליוי השכינה) הוא מהמקומות "שנשע (מקדש) קובעים מי הוא מלך המשיח, "בחזקתו משיח", ועפ"ז, "משיח בודאי", כותב, אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו", שבן פועלתו בזמן הגלות נכלל גם בנין מקדש העתיק בגלות, בתור הכהנה והתחלה התגלות דמקדש העתיק, ככפניתם. (36) ראה סנהדרין צח, א: "יתיב אפיתחא דרום".

(37) כמו בית המדרש של עזרא הסופר* - המשיח (גואלן של ישראל) דגלות בבל.

(38) ואולי יש לומר, ש"מ"ש במדרשו (יל"ש ישע"י רמז太太) ש"בשבע שמלך המשיח בא עמוד על גג בית המקדש והוא משמע להם לישראל ואומר ענויים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מונע שבחוון לארץ** שהוא במקומו? ולאידך, למה אין מפרש במקומו? ובבנה מקדש בירושלים? - ש"במקומו" רומז⁵⁰ גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרין זה

(31) ועוד שמצינו בונגוע לסנהדרין (שמוקם בלבשת הגזות שבמקדש) - ש"בטבריא (המקום האחרון שבו היה הסתהדרין בזמן הגלות) עתידיין לחזור תחילה ומשם נעתיקן למקדש" (רמב"ם הל' סנהדרין ספ"יד).

(32) ספ"א.

(33) וכמ"ש בתחילת הפרק "בונה המקדש" (סתם), ולא "בונה המקדש במקומו".

(34) ובפרשנות י"ל - שמהענינים שידייעו "הרין מה משיח בודאי" שידע לבון מקומו של המקדש (ראה לקו"ש ח"ח ע' 362 בהערה). וראה גם לקו"ש חכ"ד ע' 652 בהערה).

השכינה בכל בתיה כנסיות ובתי מדרשות שככל העולם. ויש לומר ההסברה בזה – לפי שבדור זה, דור האתרון של הגלות ודור הראשון של הגולה, מסיימים ומשלימים, "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁷¹ לעשות הארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היוטר תחתון הארץ העמים⁷², ונען זה מrome גם בשם של "בית ריבינו" שבדורנו:

"ריבינו" – ב' שמותיו רומנים על הגולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש כ"ו, ביום הוא יוסוף אדני ידו לקנות הארץ, וזהו לא שיר מאיר מאשר את שאר עמו אשר ישר מאשור וממצרים גוי ומאיי הים גוי ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקbez מארבע כנפות הארץ⁷³, ושמו השני – יצחק – ע"ש החזק והשמה שלימודה בגולה האמיתית והשלימה ע"י משה צדקו, כמי"ש⁷⁴ או מלא שזוק פינו, "או" דיקיא, לעתיד לבוא⁷⁵, כשהיאמרו ליצחק (דוקא) כי אתה אביינו⁷⁶.

ו"בית ריבינו" – מספרו שבע מאות ושבעים⁷⁷, וע"ש מספר זה נקבע שמו הנשיא דתורת היחסיות⁷⁸, אשר, ע"י הפצתה חוצה ("ייפיצו מעינותיך חוצה"), עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצו' תבל פועלים ביאת מלאך משיחא.⁷⁹

(80) כדיוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרה בשם זה (תניא שעיה"א ס"פ"א). וראה בארוכה תשובה וביאורים (קה"ת תש"ד) ס"א וש"ג).

(81) ישע' יא, י"ד.

(82) תהילים קכו, ב.

(83) משא"כ בזמן הגלות, ש"א אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעזה⁸⁰, שנאמר או מלא שחוק פינו (ברכות לא, א).

(84) ישע' סג, טו, שבת פט, ב.

(85) להעיר מהנהגת גדייל ישראל שלמדו רזומים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיוב' (כמו מספר הקרון ברכבת המשע, שהוע"ע עראי, ועכו"כ בונגע בבית קבוע), ובפרט בנד"ד שמספר געשה שם של הבית, כבפניים.

* אג"ק כ"ק אדמור' שליט"א ז"א ע' דפו ואילך. המול'

שכינתא שריא"⁴⁸.

וזה גם א' הטעמים שבתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל נקראים "מקדש מעט" – כי, בבהמ"ק שבו היו מתאספים כל בניי, הייתה גליות כלות השכינה, שנתקראת כנסת ישראל, מקור כנסי' הו הא הכל"⁴⁹:

יעיקר⁵⁰ העניין להשתרת השכינה בכלי מדינה ומדינה עיר ועיר, שבהם מתאספים עשרה מישראל, שורה ומתגלה עליהם רק חלק בכוכול מהשכינה. ועפ"ז יש לבאר העילי ד'בית ריבינו שבבבל" – שלヒתו מקומו הקבוע (בית) של נשיא הדור, "הנשיא הוא הכל", שכולל כל הדור, יש בו הרשות (וגליות) כלות השכינה לא רק חלק שורה ומתרgal על עשרה מישראל⁵¹, מעין ודוגמת הרשות וגליות השכינה בבית המקדש, "שנסע מקדש וישב שם"⁵², וממנו נמשך הרשות וגליות השכינה בכל בתיה כנסיות ובתי מדרשות בארץ אשר באו שם, כמו בית המקדש שמנו אורה ויצאה לכל העולם⁵³.

ויש לומר, שבתו של נשיא הדור, שכולל כל הדור, הוא עד ובדוגמת "תפליות", "תל שכל פיות פונם בו",

(48) וראה תניא אה"ק ס"כ: "שמעתי מרובי כי יילו נמצא מלך אחד עomid במעמד עשרה מישראל בהיד אף שאימים מזרבטים דבורי תורה תפול עלי אימתה ופחד בל' גובל ותכלית משכינתא דရיא עליהו עד שהי' מתבצל ממציאתו למגרוי".

(49) נוסף לכך שגם בפטשות מתכבדים ובאים ל"בית ריבינו שבבבל" רבים מישראל, שלא בערך לגבי שאר בתיה כנסיות ובתי מדרשו. – ובהערת מר"ה כד, ב: "כני' נשיא הוא שכינה רבים גב'". (50) ולהעיר מר"ה כד, ב: "בי' כנסיתא דרש' ויתיב בנהדרעא . . ." הו עלי' רב (רבינו שבבבל) .. ומצלו התם".

ראיה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. ועוד.

51 ראיה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. ועוד.

"בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל" היא נוסף על מעלה בית הכנסת ובית המדרש שבבית ריבינו"⁵² ("ריבינו" סתם) דכל בניי, נשיא הדור, ו"ריבינו שבבבל", רבן של כל בניי הגולה⁵³, ביתו של נשיא הדור, ש"הנשיא הוא הכל"⁵⁴:

יעיקר⁵⁵ העניין להשתרת השכינה בכלי מדינה ומדינה עיר ועיר, שבהם מתאספים בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם⁵⁶, ועוד"ז בונגע להשתרת השכינה בזמן הגלות ("בבבל היכא . . ." בבי' כנסיתא כו", "מקדש מעט") כמודגם בהתחלה המאמר, "בוֹא וראה כמה חביבין ישראלי לפני הקב"ה שבכל מקום שגלו שכינה עמו"⁵⁷, ולא עוד אלא שהתגלו השכינה בבי' כנסיתא ובתי מדרשות מפה נפנ' שבבו' מתאספים כל בניי, כמי"ש⁵⁸ "בבואה כל ישראל לראות את פני ה' אלקי' במקומ אשר יבחר", ועוד"ז בתיה כנסיות ובתי מדרשות, שבהם מתאספים עשרה מישראל, ש"אכל"⁵⁹ בי' עשרה

(59) ועפ"ז יומתך הלשון "בית ריבינו", ולא "

"בית הכנסת ובתי מדרש של ריבינו".

(40) ולהעדר, ש"ריבינו שבבבל" הוא רב פרש"ו, שנתקרא רב סתום, "כמו שקורין לר' יהודה הנשיא רבי בארץ ישראל קרו לר' גמי בבבל רב" (פ"ר רב"ם פחסים קיט, ב. ב"ב נב, א). – ונקראי "ריש סדרא בבבל" (חולין קלו, ב – הובא בפי' רב"ם שם).

(41) פרשי' חותת כא, כא.

(42) בהבא לקמן – ראה לקו"ת ברכה צח, א.

סה"מ תקססי' ע' קב ואילך.

(43) ראה זה ג' עג, א.

(44) תרומה כה, ח.

(45) ראה אלישיך עה"פ, של"ה סט, א. ועוד.

(46) וילך לא, יא.

(47) סנדירין לט, א.

75) תניא רפל"ז.

76) ראה אגדות קדושים אדמור' מוהררי"ז ח"ב ע' תצב ואילך. וש"ג.

77) "כמו בהגבהת כותלי בית שצרים להתחילה להגבוי הקורה התחthon דוקא ואו מילא יוגבחו העליונים הימנו, משא"כ אם ה' מתחיל מאצעם כבתוכם לא ה' מגבי' התחתונם" (תנו"א ברושים ד, רע"א).

78) להעיר, שתורת היחסיות היא בח' היחידה שבторה ראה קוונטרס עניה של תורה החסידות, הקשורה עם בח' היחידה בישראל, נשמו של משה צדקו (כג"ל הערכה 53).

79) אג"ק דהבעש"ט – כ"ש"ט בתחלתו.

להמשך הקבוע ד„בית ריבינו“, בית הכנסת ובית המדרש שלו, המרכז של ליוואויטש במשך עשר שנים (תקופה שלימה) לאחרונות (הכל הולך אחר התייחסות⁵³) דכ"ק מוח"ד אדמור"ר נשיא דורנו בחימיו היותו בעלמא דין, גם לאחרי הסתלקותו קדושה לא זהה מקוממה⁵⁴, ואדרבה, באופן ד„מעלין בקודש“, „מוסיף והולך⁵⁵“, עד ביאת גואל צדק.

עד זו נוגע להגלוות דכללות דבנ"י – שבדורנו זה הנמצאים רוב מנין ורוב בניין דבנ"י בגלוות אמריקה, ויש לומר, שהוו א' הטעמים לכך שם גבニア הדור (ש„גנשיא הווא הכלל“) כי ונמצא עשר לפולין⁵⁶, ועוד לגלוות אמריקא⁵⁷, ובאמריקה גופא בכמה מקומות, עד בכל שאר הארץ אשר באו שם בנו⁵⁸,

ע"י תלמידיו ושלוחיו בכל קצו'-table.
וכיוון ש„בכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהן“, הרי, בגלות זה האחרון שרוב מנין ורוב בניין דבנ"י ביחיד עם נשיא הדור הנמצאו בגלוות אמריקה, גلتה גם השכינה לגלוות אמריקה; ובגלוות אמריקה עצמה, (בבבל) היכא" – בה, מקדש מעט" ד„בית ריבינו“, שהוא בדגמת „בי כנישתא דהווצל ובוי כנישתא דשף ויתיב בנהדרעא“, שנען מקדש ורישב שם" (במקום המקדש שבירושלים)⁵⁹, וממנו נמשכת השראת

(71) ברחות יב, א.

(72) ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. א"ה ק"ב ביורו לסי ז".

(73) שבת כא, ב.

(74) ראה „התמיס“ חוי ב' ע' קכו: „מיום שרבר ב בית המקדש וקדושים עד אשר יرحم השית' וישלח לנו גואל צדק . . . ויבנה לנו את ירושלים ובית המקדש עם הקדרשי קדשים, הנה ליוואויטש הוא ירושלים שלנו, והבית הכנסת אשר כ"ק אדמור"ר מתפלל בו הוא בית המקדש שלנו כו“).

מקום המקדש גופי דלעתיד“, שבו יתגלה המקדש דלעתיד, ושם ישוב לירושלים.

ו. עפ"ז יש לבאר מהן כל נוגע ל„בית ריבינו שבבבל“ בדורנו זה – ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מוח"ח אדמור"ר נשיא דורנו:

ובתקדים פתגם כ"ק מוח"ד אדמור"ר⁶⁰ ש„עשרה גליות גلتה ליוואויטש⁶¹“, מליבוראומיטש [שבה הי' גilio פנים מיות התורה כפי שנtabארה באופן של הבנה והשגה („יתפרנסון⁶²“) ע"י תורה חסידות חב"ד במשמעותו מה דורות⁶³] לרסתוב, מריסטוב לפטרבורג⁶⁴, ומפטרבורג גلتה מחוץ למדינה ההיא, לטלביה⁶⁵ ואה"כ לפולין⁶⁶, ועוד לגלוות אמריקא⁶⁷, ובאמריקה גופא בכמה מקומות, עד

(63) ראה ס' השיחות תש"ט ח"ב ע' 549
וש"ג.

(64) עד שמצוינו בסנהדרין – ש„לעשרה מקומות גלו“ (רמב"ם שבஹירה 31).

(65) תק"ז ת"ז בוכופ. וראה לק"ש חכ"ד ע' 136 הערכה 35. ושי".

(66) מה"י אליל תקע"ג (או קבעה אההאמ"ץ דירתו ליוואויטש עד י"ז מרחישן תרע"ו) שאו העתיק אדרמור"ר מהווש"ב מושבו לרסתוב – ק"ג שנים („שלשת היחס וראשי פרקים מtolודת בית ריבינו“ בתקומת היום יומם⁶⁸).

(67) משנת תרפ"ד עד לאחרי המאסר והגאות בשנת פוז"ת, שאו העתיק מושבו מפטרבורג* למושבה מאלאחאוקא – סמוכה למאסקוקא (שם).

(68) באסרו היג הסוכות תרפ"ח נסע מروسיה והתיישב בירגיא, לטביה.

(69) בשנת תרצ"ד העתיק מושבו לווארשה, פולין, ובשנת תרצ"ז העתיק מושבו לאוטוואצק עד אłów תרצ"ט, עד שהגיע לירגיא בה' טבת ה"שית' (ראה מבוא לאגורות קודש אדמור"ר מהורייז"צ ח"א ע' תפ"ה).

(70) בט' אדר שני ה"שית.

(* כפי שנקראת אז לנינגראד. – ובמים אלו יש שגורעט להזorder שמונה לפטרבורג (ראה שיחת ש"פ גורוח, ג' תמוז (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 658)).

רבינו הקדוש“, אם מיש מאותן שחין עכשו ודיין ריבינו הקדוש“, הנשיא שבבבל⁶⁹.

ומזה מובן שעיקר עניינו של „בית ריבינו שבבבל“, הוא, האגודה מבחבל, ע"י הנtinyת-יכ לכללות עובdotם של ישראל לעשות מבבל (חוון לארך ארץ ישראל, כפתום הידוע⁷⁰, עשה כאן (בחוון לארץ) ארץ ישראלי“, שבען זה נעשה לכל בראש ע"י בנין בתים כנסיות ובתי מדרשות („מקדש מעט“) בארץ ראם שטבון, וממה נמשכת הקדושה בכל ארץ העמים, וע"ז ממהרים ומזרומים ופועלים קיומם הייעוד „עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארץות⁷¹, שיהי כל העולם כולו או בדרגת ארץ ישראל דעכשוו, ואו יהי או בדרגת ירושלים דעכשוו, וזהו שאמרו שירושלים תתפשט על כל ארץ ישראל כולם⁷², שבה יקבעו בתים כנסיות ובתי מדרשות שבבבל מחובר למקדש.

וכיוון שעיקר עניינו של „בית ריבינו שבבבל“ הוא קיובוך ואסיפות כל הביתן כנסיות ובתי מדרשות שבבבל לקבעם בארץ ישראל, מחובר לבית המקדש – „הריה הווא (לא רק המקדש מעט) העיקרי שנשנתו היא ביה היחידה הכללית, נשנתו של משה, ולכן הוא המשיח שבדור.

(68) ראה ש"ח שם: „בדרכ הזה הי' משוער אצלם בכל דור מי הוא . . . רבינו הקדוש⁷³. והוא אמרו ויידעו שהוא המוכן . . . וכן הוא בכל דור ודור צ"ל אחד מושר שרמא יכו, ועפ"ז כתבו ג"כ תלמידי הארזי זיל שבימי הי' הארזי זיל“, ומסים „וכ"ז הוא פושט“. (59) ראה אגדות-קדושים אדמור"ר מהורייז"צ ח"א ע' תפ"ה.

(60) כולל גם בתים פרטניים דבנ"י, אשר, ע"י עבותותם של ישראל בתורה תפלה וגמ"ח בתיהם הפרטניים, העשים הם בתי תורה תפלה וגמ"ח, עד ובדוגמת „מקדש מעט“. (61) ראה ספרי דברים בתחלתו, פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישייע רמז תקף.

(62) לקו"ת מסעי פט, ב ואילן.

כדרשת חז"ל⁶² בקשר לביהם⁷⁴.
עוד ועicker – מעלת „בית ריבינו שבבבל“ בקשר להגאותה:
„רבינו“, נשיא הדור, הוא גם המשיח (גואלן של ישראל) שבדור⁶³, כמו משה רבינו (הנשיא הראשון), גואל ראשון הוא גואל אחרון⁶⁴, כידוע⁶⁵ שבכל דור ישנו א' הרואי מצדקו להיות גואל, וכשgingע הזמן יגלה אליו השית' וישלו כו", ומסתבר לויד שהוא נשיא הדור, כמפורש בגמרא⁶⁶ בקשר לרבי יהודה הנשיא: „אמר רב⁶⁷ אי מן היה הוא בגון

(52) ברכות ל, א.

(53) להעיר, שבכאו"א מישראל יש ניזון משיח [ועפ"ז יש לתוך דורות חז"ל על הפסוק (blk כד, יז) „דרך כוכב מיעקב“, שקיי על מלך המשיח ירושלמי (ירושלמי מע"ש ספ"ג) – כאו"א מישראל, כיוון שבכאו"א מישראל יש שניהם אמרת ראה מאור ענימים ס"פ פינחס], בח"י ניזון משיח (רמי"ז לוח"ב, ב, ב. וועוד). ובכון, נשנת מטהה השיח (היחידה הכללית שהיא הנדרת, ניזון מבה) הילך ביה היחידה הכללית, נשנתו של שניא הוא הכלל, שכובל כל הבניינים דמשיח שבכאו"א מישראל, בח"י היחידה הפרטית, נמצא, נשנתו היא ביה היחידה הכללית, נשנתו של משה, ולכן הוא המשיח שבדור.

(54) ראה לק"ש ח"י א' ע' 8 ואילן. ושי".

(55) ראה ש"ז תחט' חמ"ס פר"מ ח"ז (סוף סצ"ח). וואה שדי חמ"ד פאת השדה מערכת האל"ף כלל ע'. וועוד.

(56) סנהדרין צח, ב ובפרש"ז.
(57) רבינו שבבבל, שהוא כמו רבינו הקדוש באז"ר ישראלי (כנ"ל הערכה 40). – ועפ"ז ייל שבדרבי רב ה"י ריבינו הקדוש פס' גם בקשר לעצמו"ש, ה"י ריבינו רבינו שבבבל".

(*) נ"ד הופיע בלשון מהשנה (אבת רפ"ג) "דין" וחשבור" (דין ואחיך חשבור) – נ"פ דברי המשנה (שם מט"ז) שנפרען ממנה מדעתו ושלא מדעתו", שלאחריו האדם שפוץ דין של ביהר, פס' דין לעצמו ולא מנצחו, כיוון שענ"פ "דין" זה נשנים דין לעצמו ולא מנצחו (ראה לק"ש ח"ז ע' 283. ושי").